Kyrkogårds VÄNDRING.se

Edgrens familjegrav

Första generationen
Äldst i Edgrens familjegrav är **Ingeborg Månsdotter** (1670-1698) och maken **Jon Andersson** (1658-1698), troligen från Rud, Eskilsäter. Ingeborg dog redan vid 28 års ålder och Jon dog vid 40 års ålder. Dessa två var de första kända ägarna till Edgrens fastighet Gaperhult 1:2. Ingeborg och Jon fick en son, Nils, som enligt gravbrevet blev föräldralös vid födseln. På något sätt övertog han egendomen ändå, alternativt är någon av föräldrarnas dödsdatum inte helt korrekt.

Andra generationen
Nils Jonsson (1698-1764) gifte sig 1741 med den 13 år yngre **Britta Olofsdotter (**1711-1744). Britta dog bara tre år senare 33 år gammal i samband med födseln av dottern Lisbeth. Nils levde till 1764 då han var 66 år.

Tredje generationen
Dottern **Lisbeth Nilsdotter (**1744-1819), som alltså blev moderlös vid födseln fick som 20-åring överta egendomen, som tredje generation. Lisbeth gifte sig med **Daniel Nilsson** född i Ölserud 7 november 1744 och död 28 januari 1828. Lisbeths bouppteckning finns kvar i Näs Häradsrätts arkiv, upprättad 21 juli 1819. Makarna ”voro vid hennes död ägare av 5/48 mtl kronoskattehemmanet Gaperhult”.

Fjärde generationen
Lisbeth och Daniel fick en son, som hette **Anders Danielsson**. Han föddes 3 mars 1775 i Gaperhult. Han blev inte föräldralös som barn, utan kunde överta egendomen som vuxen man och som fjärde generation. Daniel gifte sig först år 1806 med Sara Larsdotter från Flåvik, men hon dog redan 1810.

Som änkeman gifte han om sig året därpå, 1811, med **Magdalena Karlsdotter**. Hon var lika gammal, född 9 feb 1775 i Götterstads torp, Millesvik och dotter till en Karl Edgren och hans fru Marta. Karl Edgren drunknade när Magdalena var minderårig, så hon fick försörja sig som piga innan hon gifte sig med änkemannen Anders, som enligt Landsarkivet aldrig kallade sig för Edgren.

Anders Danielsson gick bort 1845 och han blev alltså 70 år. Magdalena levde ett år längre än sin man och dog 10 maj 1846.

Femte generationen
Anders och Magdalena fick i Gaperhult en son 12 maj 1820, som de döpte till **Karl**. Då var de båda 45 år gamla. Karl tog sin morfars efternamn Edgren. När han var 30 år gammal gifte han sig med en kvinna från grannbyn Knappa. Den två år yngre **Kristina Andersdotter** (1822-1900).

Karl köpte ytterligare mark i Gaperhult och bedrev jordbruk, som femte generation i rakt nedstigande led. Kristina kallades för ”Stina Farlig” troligen för att hon var en driftig, stark och självständig kvinna. Hon blev faderlös när hon var ett år. Hennes mor Anna Stina i Knappa, blev då änka med fyra små barn. Hon gifte dock om sig och fick ytterligare fyra barn, men blev änka på nytt, när yngsta sonen var tre år. Man kan tänka sig att Kristina troligen fick ta stort ansvar som ung för sina syskon. Dessa syskon är anfäder till många familjer i Knappa, Gaperhult och andra byar.

Karl och Kristina Edgren fick åtta barn, varav de två sönerna **Anders Gustaf** och **Daniel** också ligger i familjegraven. Två döttrar, Magdalena Edgren, gift Johansson och Selma Edgren, gift Persson ligger begravda i Ölserud. Dottern Anna Edgren Larsson, tvillingsyster till Magdalena, ligger begravd på Västra kyrkogården i Göteborg och de tre yngsta – Sara Lisa, Lovisa och Carl Otto Edgren dog alla tre som barn på 1860-talet. Det är oklart var de ligger begravda.

Sjätte generationen
Anders Gustaf och Daniel Edgren tog över gården tillsammans när fadern avled 1878. Anders Gustaf var äldst, född 15 december 1852 och Daniel var fyra år yngre, född 27 november 1856. Båda eller någon av dem började bygga ett nytt hus, strax norr om sitt barndomshem, i slutet av 1800-talet. Då fanns inte vägen till Millesviks Torp. Det blev ett ganska stort, gult hus, som inte finns kvar idag, då det brann ner en oktoberdag 1972. Det låg alldeles vid vägkorsningen, nära vägen till Torp.

Anders Gustaf Edgren arbetade främst med jordbruket i Gaperhult. Han gifte sig aldrig och fick heller inga barn. Han dog i en ålder av 47 år, 9 april 1900, bara några veckor efter sin mor Kristina, som dog 15 mars, 78 år gammal. Det måste ha varit tungt för familjen att börja ett nytt sekel med sådan sorg.

Daniel Edgren tog då över gården av sin bror, men han var egentligen inte så intresserad av jordbruk. Han var mer en entreprenör och hade dessförinnan, 1892, startat en ramsåg och trälådetillverkning nere i Gaperhults hamn. Där arbetade 10–12 anställda. Det var släktingar och grannar som anställdes,

vilket kanske bidrog till att färre behövde utvandra från Gaperhult till Amerika. I Gaperhults hamn byggde och ägde Daniel även några maskin- och segelfartyg och erbjöd sjöfrakter. Han samarbetade bland annat med sin svåger Janne Larsson, som arbetade som sjökapten i Göteborg och som var gift med Daniels syster Anna. För att förse sitt eget sågverk förvärvade Daniel flera skogsfastigheter i Ölserud. Han ägde även Lurö och Kärvinges egendom ett tag. Daniel arbetade aktivt för bygdens utveckling och drev exempelvis på förbättrandet av vägnätet och elektrifieringen av södra Värmlandsnäs. Vad som inte är så känt är att han på sin fritid skrev dikter, varav några har bevarats fram tills idag.

Daniel beskrivs i sin dödsruna ”Han ägde en ovanlig arbetsförmåga och var i yngre dagar sin hembygds allt i allo: han har beklätt en mångfald kommunala och kyrkliga uppdrag. Många är de som med tacksamhet minnas den vänsälle och gemytlige Daniel Edgren”. Vidare står det i Säffle-Tidningen att han ”hade glimten i ögat och kunde berätta många historier”.

Daniels fru Betty föddes 28 januari 1862 som äldsta barn i familjen Gustafsson, Södra Ny. Hennes föräldrar hette Gustaf och Maria Andersson och de var lantbrukare. Betty flyttade till Gaperhult och blev den som skötte korna och hushållet och försåg lantarbetarena som skötte jordbruket med mat. Hon var en stabil kvinna och trivdes mycket bra i Gaperhult. Hon tog väl hand om sin familj på många sätt, inte minst när sonen Pauls hus brann ner på Gaperhultsåsen 1933 och han fick flytta in till Daniel och Betty med hela sin familj. Både Daniel och Betty trivdes i Gaperhult och ville inte ofta lämna byn.

Barnbarnet Gösta berättade att Betty grät när hon tvingades sluta arbetet med sina djur och skicka sina sista kor till slakt. Daniel och Betty bodde kvar i det stora gula huset på norra sidan av vägkorsningen i Gaperhult resten av livet. När Daniel dog 8 november 1939 lades sågverket kort därefter ned. Betty levde kvar ytterligare några år tills hon avled 17 december 1943.

Daniel och Betty fick två barn tillsammans: Paul, född 1888 och Hanna tre år senare, 1891.

Sjunde generationen
Dottern Hanna Edgren föddes 11 november 1891 och levde i Gaperhult i hela sitt liv, med undantag för en kort praktik på ett hem för funktionshindrade i Kållered (Stretered) i Göteborg. Hon var mycket social och ordnade ofta bjudningar av olika slag. Hanna hade körkort, något som inte var så vanligt bland kvinnor på 1930–40-talet. Hanna förblev länge ogift trots att kommunister O.J Hedner i kyrkan läste ut en lysning mellan honom och henne – och hon var helt ovetande! Hon tackade nej till Hedner och ägnade sig istället åt sina vänner. Hon hjälpte sin mor i hushållet, vävde, broderade och engagerade sig också i kyrko- och föreningslivet.

När hon blev lite äldre förvaltade hon Hökhults egendom, som hon hade ärvt och lät på 1940-talet bygga två så kallade sportstugor nere i Gaperhults hamn, som hon hyrde ut. Hanna var mycket ansvarstagande och skötte om sina båda föräldrar så att de kunde leva kvar i huset i Gaperhult hela livet. Efter föräldrarnas död gifte sig Hanna med sin kusin **Carl Eliasson** från Knappa. De fick aldrig några barn tillsammans, men under andra världskriget tog de hand om en finsk flicka, Irja, som Hanna även höll kontakt med fram till sin död 17 juni 1959.

Carl Eliasson föddes i Knappa 16 september 1889. Han var som sin far Elias handlare. Carl byggde ut det gula gamla Edgrenshuset och startade lanthandel i Gaperhult efter att han hade gift sig med Hanna i mitten av 1940-talet. Carl behöll sin ärvda skogsfastighet, den så kallade Eliasgården i Knappa. Han var även politiskt aktiv och drev bland annat frågan att Värmlandsnäs skulle ingå i Säffle kommun. Carl var en social och elegant herre, som tyckte om det goda i livet. Hans föräldrar ligger begravda i Ölserud. Hans mor Magdalena i Knappa var alltså storasyster till Daniel Edgren. När Carl blev änkeman, så avyttrade han efter några år lanthandeln i Gaperhult och flyttade in till en lägenhet i Säffle, där han levde fram till sin död 26 januari 1970.

Familjen Edgren bodde kvar i det gamla gula huset fram till mitten av 60-talet. Huset brann ned 1972.

Bredvid denna familjegrav finns ytterligare två gravplatser, där Daniel och Bettys son Paul med hustru Hulda vilar samt deras yngste son Nils och även deras dotter Ingalill.

Bredvid dem vilar Paul och Huldas äldste son Gösta med hustru Tora, som övertog släktgården i mitten av 1950-talet. Gösta blev då den åttonde generationen att bruka jorden i Gaperhult.